

HYPERICUM 11, maart 2013

Bijzondere vondsten FWT-FLORON 2011

O.G. Zijlstra & P.F. Stolwijk

In 2011 werd als grote bijzonderheid in Twente *Spiranthes cernua* ('Welriekende schroeforchis'), een voor Nederland nieuwe orchideeëensoort, aangetroffen. Eerste meldingen werden gedaan van de nieuwe snelwegplant *Atriplex micrantha*, de bastaarden *Carex x involuta* (Snavel- x Blaaszegge) en *Potamogeton x lintonii* (Puntig x Gekroesd fonteinkruid). Ook *Pastinaca sativa* subsp. *urens* (Brandpastinaak) en de invasieve waterplant *Lagarosiphon major* (Verspreidbladige waterpest) waren niet eerder gezien in Twente. Tweede vondsten werden gedaan van *Huperzia selago* (Dennenwolfsklauw), *Dipsacus pilosus* (Kleine kaardebol) en de urbane soorten *Euphorbia maculata* (Straatwolfsmelk) en *Polypogon viridis* (Kransgras).

- *Alchemilla glabra* (Kale vrouwenmantel) Rode Lijst: Kwetsbaar

Vijfde vondst FWT-FLORON; de derde bij Denekamp, waar ze eerder in de onmiddellijke omgeving van de Dinkel werd aangetroffen. Twee planten.

264-488 W van Denekamp, Ellenweg, in greppel (Pieter Stolwijk)

Alchemilla glabra (foto PIETER STOLWIJK)

- *Arabis glabra* (Torenkruid) Rode Lijst: Bedreigd

Derde vondst in Twente. Een tiental planten langs het spoor west van Oldenzaal. Verder bij ons enkel bekend van dezelfde spoorlijn, 3 kilometer oostelijk (Koppelboer). Hier bevindt zich al tientallen jaren een flinke groeiplaats op de grens van twee km-hokken.

259-480 W van Oldenzaal, spoorlijn naar Hengelo (Andries van Renssen)

- *Atriplex micrantha*

Eerste vondst in Twente.

Tientallen planten onderaan het talud van de A1; ook langs de noordelijke oprit richting Amsterdam. Deze grote meldesoort is een nieuwkomer langs snelwegen, recent Nederland binnendringend vanuit Duitsland en België. Zie <http://www.natuurbericht.nl/?id=5336>. Sterk gelijkend op *Atriplex sagittata*, maar hiervan onder meer te onderscheiden door de zich niet samenvoegende hoofdaderen aan de voet van de vruchtkleppen.

260-478; 260-479 Z van Oldenzaal (Andries van Renssen)

Atriplex micrantha - voet van de vruchtklep
(foto WYTZE BOERSMA)

- *Carex x involuta* (*Carex rostrata* x *vesicaria*) (Snavelzegge x Blaaszegge)

Eerste vondst in Twente.

Langs de westelijke Steenhaarplas in het Buurserzand. Determinatie bevestigd door Wout Holverda, NHN.

50-464 O van Haaksbergen, Buurserzand (André Aptroot)

- *Corispermum intermedium* (Smal vlieszaad)
Twaalfde km-hok FWT-FLORON, eerste sinds 2005. Eén plant. Een onbestendige soort, bij ons vooral bekend uit het stedelijk gebied van Enschede, Hengelo en Almelo.
227-511 Dedemsvaart, op open zand (Hillie Waning Vos)

Corispermum intermedium (foto HILLIE WANING VOS)

- *Dipsacus pilosus* (Kleine kaardebol)

Tweede vondst FWT-FLORON. Op terrein van houtzagerij, waarschijnlijk aangevoerd. Recent is onder andere in de Biesbosch en in Zuid-Limburg de sterk gelijkende *Dipsacus strigosus* aangetroffen, nieuw voor Nederland.

260-479 Oldenzaal (Andries van Renssen)

- *Euphorbia maculata* (Straatwolfsmelk)

Tweede km-hok FWT-FLORON. Enige planten tussen stoeptegels. De eerste vondst van deze zich landelijk uitbreidende soort was in 2009 (Glanerbrug).

259-480 Oldenzaal, Lyceumstraat (Andries van Renssen)

- *Geranium lucidum* (Glanzige ooievaarsbek)
Zesde km-hok FWT-FLORON. Aan bosrand. Tot dusver alleen aangetroffen in het stedelijk gebied (Hengelo, Enschede, Oldenzaal).
258-495 N van Ootmarsum, Springendal (Edwin Dijkhuis)

- *Hierochloa odorata* (Veenreukgras) Rode Lijst: Kwetsbaar

Derde vondst FWT-FLORON. Enkele tientallen planten op nat greppeltalud langs de Zuidwolderstraat.

227-514 N van Dedemsvaart (Andries van Renssen & Wytze Boersma)

Huperzia selago (foto HILLIE WANING VOS)

- *Huperzia selago* (Dennenwolfsklauw) Rode Lijst: Ernstig bedreigd

Tweede vondst FWT-FLORON. In vergraven terrein langs plas, twee planten. Met massaal *Lycopodiella inundata* (Moeraswolfsklauw). Ondanks herhaaldelijk zoeken is ze nooit weer aangetroffen op de eerste vindplaats in ons district (bij Beckum, 1997).

227-512 Dedemsvaart (Willy Heimeriks)

- *Juncus tenuis* subsp. *antheratus*

Vijfde km-hok in Twente. Ongeveer 40 planten op golfterrein. Eerder gevonden langs de Doorbraak bij Enter (2009) en in de Duistere Voort bij Weerselo (2010).

246-475 Delden (Wytze Boersma)

Lagarosiphon major (foto WYTZE BOERSMA)

- *Lagarosiphon major* (Verspreidbladige waterpest)

Eerste vondst in Twente.

Meerdere vierkante meters van deze invasieve waterplant in een grote vijver op golfterrein.

246-475 Delden (Wytze Boersma)

- *Polypogon viridis* (Kransgras)

Tweede km-hok FLORON-FWT. Een plant in de oeverzone van een vijver. De eerste vondst (2009) was eveneens in Enschede (256-469).

258-470 Enschede, Boulevard (Pieter Stolwijk)

- *Potamogeton mucronatus* (Puntig fonteinkruid)

Vierde vondst FWT-FLORON, eerste sinds 2005. Samen met de bastaard van deze soort en *P. crispus* (Gekroesd fonteinkruid): *P. x lintonii* (zie hieronder).

258-486 W van Rossum, Rossumerbeek (Andries van Renssen)

- *Potamogeton x lintonii* (*P. mucronatus* x *crispus*) (Puntig x Gekroesd fonteinkruid)

Eerste vondst in Twente.

In de Rossumerbeek, samen met de stamouders. Kan sterk lijken op *P. mucronatus* of *P. obtusifolius* (Stomp fonteinkruid), maar heeft kort getande bladtoppen. Van *P. crispus* te onderscheiden door de onderaan vergroeide, niet vrije, steunbladen.

Gecontroleerd door John Bruinsma.

258-486 W van Rossum (Andries van Renssen)

- *Sherardia arvensis* (Blauw walstro) Rode Lijst: Kwetsbaar

Zesde km-hok FWT-FLORON. Op twee plekken: in grazig plantsoen op open grond langs fietspad. Eerder in Oldenzaal aangetroffen in het aangrenzende km-hok (259-480).

259-480 Oldenzaal, Lyceumstraat (Andries van Renssen)

- *Sisymbrium orientale* (Oosterse raket)

Tiende km-hok FWT-FLORON. Tientallen planten in omgewerkte berm. Verder recent alleen aangetroffen in het Enschedese havengebied.

245-471 Bentelo (Pieter Stolwijk)

- *Spiranthes cernua* ('Welriekende schroeforchis')

Eerste vondst in Nederland.

Vier bloeiende planten en enkele rozetten, in ecologische verbindingzone.

Het is onduidelijk hoe deze soort hier terecht is gekomen. Windverspreiding vanuit Noord-Amerika, waar ze inheems is, lijkt niet aannemelijk. In Engeland wordt ze veel gekweekt voor de tuin en de vensterbank. De zaden kunnen dus ook vanuit Engeland hier heen gewaaid zijn. Maar ook aanplant of bewust zaaien kunnen niet worden uitgesloten. Wel groeit ze bij ons in het 'juiste' biotoop, op de gradiënt van nat naar droog en van voedselarm naar voedselrijk, in het gezelschap van onder meer *Isolepis setacea* (Borstelbies), *Carex oederi* subsp. *oederi* (Dwergzegge), *Galium uliginosum* (Ruw walstro) en *Drosera intermedia* (Kleine zonnedauw).

Zie ook Natuurbericht.nl: <http://www.natuurbericht.nl/?id=6725&q=cernua>

262-471 Enschede (Jo Schunselaar)

Spiranthes cernua (foto PIETER STOLWIJK)

- *Valerianella locusta* (Veldsla)

Tiende km-hok FWT-FLORON. Bij ons nooit bestendig.

253-475 Hengelo-Oost (Jan Zwieneberg)